J TOLOO E BEHDASHT, School of Public Health, Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci

ORIGINAL ARTICLE

Received:2019/10/21 *Accepted:2019/07/14*

Exploring a Family Consolidation Model based on the Lazarus Multifaceted Theory among Couples in Yazd City(Qualitative)

Jalal Iranizadeh(Ph.D.)[1], Hassan Zarei Mahmood Abadi(Ph.D.)[2], Saeed vaziri(PhD.)[3], Seyed Alireza Afshani(P.hD.)[4]

1.PhD student in Counseling, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Yazd Branch,yazd,Iran.
2.Corresponding Author :Associate professor, Deprtment of Psychology, Faculity of Psychology and Education Sciences. Yazd University, Yazd. Iran. Email:zareei_h@yahoo.com Tel:09132571279
3.Assistant professor , Department of Education Sciences, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Yazd Branch, Yazd, Iran.
4.Associate professor, Department of Social Welfare , Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.

Abstract

Introduction: Family consolidation leads the society towards its desirable ideals. Therefore, the youth should be encouraged to marry and provided with the necessary trainings on family consolidation. The present qualitative research aimed to develop a family consolidation model based on the Lazarus Multifaceted Model in order to consolidate the family foundation.

Methods: To collect the study information, 19 family therapists and experts were selected by purposive sampling method and interviewed in Yazd province, Iran. The guided qualitative content analysis was used to analyze the data. The interview questions were semi-structured based on the Lazarus theory including components such as behavior, emotion, cognition, senses, relationship, mental imagery, and physical senses. The interviews continued up to the data saturation where no new code was created. Later, the recorded interviews were transcribed, typewritten, and coded. After coding, the qualitative research experts' opinions were asked to determine the content validity of the extracted codes based on the extracted results of the native model.

Results: Data analysis ultimately led to the formation of 14 sub-themes and 7 main themes (behavior, emotion, cognition, senses, relationship, mental imagery, and physical senses). The sub-themes consisted of adherence to the family, intimacy, effective communication, importance of counseling, forgiveness, introversion / extraversion, timing, sensory improvement, family visiting, family ceremony, self-confidence, media impact, diversity in nutrition, exercises, and recreation.

Conclusion: Since family is the best emotional, social, and emotional basis for its members, this research presented a model to educate family consolidation to indvudlas with different problems. This model can also be valuable for therapists and family experts dealing with family members.

Keywords: Lazarus multifaceted model, Family consolidation, Qualitative research

Conflict of interest: The authors declared that there is no Conflict interest.

CC BY

This Paper Should be Cited as:
Author : Jalal Iranizadeh, Hassan Zarei Mahmood Abadi, Saeed vaziri, Seye d Alireza Afshani. Exploring a Family Consolidation Model based on the Lazarus Multifaceted Theory…….. Tolooebehdasht Journal.2020;18(5):27-40.[Persian]

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی
دانشکده بهداشت یزد
سال هیجدهم
شماره پنجم
آذر و دی ۱۳۹۸
شماره مسلسل: ۷۷

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۳/۰۸
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۱۱

کشف الگوی تحکیم خانواده براساس نظریه لازاروس در زوجین شهر یزد:مطالعه کیفی

نویسندگان: جلال ایرانی زاده[۱]، حسن زارعی محمود آبادی[۲]، سعید وزیری[۳]، سید علیرضا افشانی[۴]

۱.دانشجوی دکترای مشاوره دانشکده علوم انسانی واحد یزد، دانشگاه آزاداسلامی یزد، ایران .

۲ . نویسنده مسئول : دانشیار گروه روانشناسی و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی ، دانشگاه یزد ، یزد، ایران.

تلفن تماس:۰۹۱۳۲۵۷۱۲۷۹ Email:zareei_h@yahoo.com

۳ .استاد یار علوم تربیتی،گروه علوم تربیتی واحدیزد دانشگاه آزاد اسلامی ، یزد، ایران.

۴ . دانشیار گروه تعاون و رفاه اجتماعی ، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد ، یزد، ایران.

چکیده

مقدمه: تحکیم خانواده جامعه را به سمت آرمان های مطلوب سوق می دهد. لذا باید جوانان را ابتدا به ازدواج تشویق نمود وروش های استحکام زندگی خانوادگی را به آنها آموخت. برهمین مبنا پژوهش کیفی حاضر با هدف تدوین الگوی تحکیم خانواده براساس مدل چند وجهی لازاروس در تحکیم بنیان خانواده انجام گردید.

روش بررسی: روش تحلیل داده ها به صورت تحلیل محتوای کیفی از نوع هدایت شده می باشد که از راه مصاحبه با ۱۹نفر از خانواده درمانگران وکارشناسان خانواده استان یزد به عمل آمد. نمونه گیری از نوع هدفمند و سئوالات مصاحبه بصورت نیمه ساختاریافته بر اساس نظریه ی لازاروس شامل رفتار،عاطفه ،شناخت،حواس، رابطه،تصویر ذهنی، وسلامت جسمانی بوده است و مصاحبه تا مرحله اشباع اطلاعات پیش رفته تا جایی که دیگرکد جدیدی ایجاد نشده است. سپس متن مصاحبه تایپ ومفاهیم از آنها استخراج وکد گذاری انجام شد بعد از کد گذاری نظر متخصصان تحقیق کیفی پرسیده شد تا روایی محتوایی آن مشخص شود و بر اساس نتایج استخراج شده مدل بومی تدوین گردید.

یافته ها: تجزیه و تحلیل داده ها در نهایت به شکل گیری ۱۴ مضمون فرعی و۷ مضمون اصلی شامل رفتار، عاطفه، شناخت، حواس،رابطه،تصورات ذهنی و ابعاد جسمانی انجام شد. و مضمون فرعی شامل پایبندی به خانواده، صمیمیت، ارتباط موثر، اهمیت دادن به مشاوره، گذشت، درونریزی/برونریزی ، وقت گذاری، تقویت حواس، صله رحم،مراسم خانوادگی، اعتماد به نفس، تاثیر رسانه، تنوع در تغذیه ، ورزش وگردش می باشد.

نتیجه گیری: با توجه به این که خانواده بهترین مامن وپناهگاه عاطفی،اجتماعی وروانی برای اعضای خود است. لذا در این تحقیق الگویی تدوین شده است. که برای آموزش خانواده هایی که مشکلات مختلفی دارند راه گشا است و برای درمانگران وکارشناسان خانواده که با اعضای خانواده سروکار دارند می تواند ارزشمند باشد.

واژه های کلیدی: درمان چند وجهی لازاروس ، تحکیم خانواده، مطالعه کیفی.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

مقدمه

امروزه متخصصان بر این باورند که پیدایش وتحکیم خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی مقدم برشکل گیری تمام نهاد های اجتماعی دیگراست و بدان لحاظ که زندگی اجتماعی وبقا وتداوم نسل به جزء با شکل گیری خانواده و ایفای کارکرد های مختلف آن امری ناممکن می باشد .کاملی بیان می دارد که خانواده یک نظام اجتماعی است که رسماً در تمام جوامع مورد پذیرش واقع شده وتوسعه یافته است. مفهوم ساخت اجتماعی غالبا با مفهوم ساخت خانواده وخویشاوندی توام می باشد.

نقش خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی با کارکرد های مختلف آن می تواند هم از جنبه مثبت (کانون آرامش) وهم از جنبه منفی (آسیب اجتماعی) بسیار تاثیر گذار ومهم باشد. بهداشت روانی جامعه در گرو خانواده به عنوان کانونی مملو از محبّت وآرامش برای تحول در رشد توانایی ها واستعدادهای افراد جامعه است که هرگونه آسیبی به آن سبب ایجاد آثار جبران ناپذیری بر افراد جامعه می گردد وسازمان های اجتماعی زیادی را در گیر خود خواهد ساخت هم چنین کالمجین وآنک معتقدند که خانواده یک منظومه باز است که اعضای آن به طور عاطفی به هم پیوسته اند ولی برای گسترش هویت فردی خود نیز تشویق شده اند. فضای چنین خانواده ای پر از عشق وپذیرش بدون قید وشرط هر عضو خانواده است. لذا خانواده می تواند تعارض را حل کند وبا میل ورغبت در خواست کمک اعضای خود را اجابت نماید(۱).خانواده کوچک ترین ودر عین حال موثرترین وپایه دار ترین نهاد اجتماعی وبستری برای رشد قابلیت های روانی-اجتماعی ومعنوی افراد جامعه است . دربین تمامی نهادها ،سازمان ها وموسسات اجتماعی خانواده مهم ترین، ارزشمندترین واثر بخش ترین نقش ها را دارا است (۲). خانواده مهمترین نهاد اجتماعی وزیر بنای زندگی فردی وکانون شکل گیری شخصیت انسانی است(۳).

درمانگران همواره در صدد درمان مشکلات خانواده بوده اند. برای این کار از روش های گوناگونی استفاده کرده اند. در این پژوهش ما در صدد استفاده از درمان چند وجهی لازاروس در تدوین الگوی درمان خانواده هستیم. اصل مهم درمان چند وجهی این است که وسعت اغلب از عمق مهم تر است. هرچه درمانجو پاسخ های کنار آمدن بیشتری را در درمان یاد بگیرد کمتر احتمال داردکه برگشت کند. درمانگران به عنوان هدفی برای تغییر وآموختن فنون به درمانجویان که بتوانند از آن ها برای مبارزه با تفکر معیوب استفاده کنند باید یاد بگیرند در موقعیت های استرس زا آرمیده باشند ومهارت های میان فردی موثر را بیاموزند. یک موضوع خاص را از هر جنبه ی (رفتار، پاسخ های عاطفی، حس ها، تصورات ذهنی، شناخت، روابط بین فردی، داروها)مشخص می کنند درمان جویان بعداً می توانند این مهارت ها را در مورد دامنه وسیعی از مشکلات زندگی روزمره خود به کار برند(۴).

درمان چند وجهی از این نظر که فنون مختلف را درمورد دامنه وسیعی از مشکلات اجرا می کند سیستمی باز است .که التقاط گرایی فنی را ترغیب می کند. درمانگر چند وجهی فنونی را از چند نظام درمانگر دیگر اقتباس می کند(۵). اساس رویکرد چند وجهی لازاروس این اصل است که شخصیت پیچیده انسان را

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

می توان به هفت زمینه عمده عملکرد تقسیم کرد. رفتار، پاسخ های عاطفی، حس ها، تصورات ذهنی، شناخت، روابط بین فردی، داروها، کارکرد های زیستی تغذیه و ورزش (۸-۶)درمان چند وجهی با ارزیابی جامع هفت جنبه عملکرد انسان وتعامل بین آن ها شروع می شود. برای هر وجه باید ارزیابی کامل وبرنامه درمان در نظر گرفته شود که نقش های شناختی است که هر جنبه شخصیت را متصل می کند(۹).

اگر چه مطالعات کمی، زیادی بوسیله پژوهشگران داخلی از جمله ، سلطانی و غریبی وهم چنین پژوهش گران غربی از جمله استلرزونومروف (۲۰۰۵) ویندلروویندل(۲۰۰۱) دانیل لویز (۲۰۱۴) انجام شده است(۱۲-۱۰). اما در این تحقیق از راه روش کیفی واز نوع اکتشافی موفق به تد وین مدل بومی شدیم . استقبال از مراکز مشاوره روز به روز بیشتر می شود، واهمیت آن در زندگی مردم معنا ومفهوم خاصی پیدا کرده است اما نکته اینجا است که تا چه اندازه درمانگران خانواده از اصول علمی برای درمان زوج ها استفاده می کنند.

هم چنین خانواده ها تاچه میزان می توانند به درمانگران اعتماد لازم برای حل مشکلات آن ها را داشته باشند. در این رابطه بودجه وهم چنین وقت می گذارند ولی شاید به اندازه انتظارشان به نتیجه نمی رسند. به نظر می رسد که استفاده درمانگران از روش های عامرانه ، غیر علمی وعدم نامتناسب با فرهنگ استانی موجبات نارضایتی وسلب اعتماد مردم را فراهم کرده است. از این رو در این پژوهش تلاش می گردد تا از رویکرد درمان چند وجهی لازاروس ارزیابی واز آن یک مدل بومی که بتواند به صورت علمی ومتناسب با نیازهای جامعه، بوده و خلاء علمی موجود را پوشش دهد. تدوین واثر بخشی آن برتحکیم خانواده ارزیابی گردد.

چون این نظریه مبنای فرهنگ اروپایی را دارد لذا وجوه مشترک فرهنگی وعوامل مؤثرتر آن ها مشخص نموده ومتناسب با دیدگاه فرهنگی خودمان مدلی طراحی شود که جوابگوی خانواده های مذهبی استان ، مشاوران ومتخصصان این حوزه باشد تا با تلاش کمتر وروش مؤثر تر به این هدف مهم برسند.

روش بررسی

روش تحلیل داده ها به صورت تحلیل محتوا کیفی از نوع هدایت شده است . فرآیند جمع آوری ،تحلیل داده ها وتلفیق رویکردهای کیفی در بسیاری از مراحل فرآیند پژوهش را جهت می دهد. نمونه گیری از نوع هدفمند بوده و به روش مصاحبه با ۱۹نفر از خانواده درمانگران و کارشناسان خانواده استان یزد که ۱۰سال به بالا کار درمانی با خانواده ها را داشته واز طرفی متاهل ودارای حداقل یک فرزند بودند بصورت مصاحبه نیمه ساختار یافته شرکت کردند. سئوالات مصاحبه براساس نظریه چند وجهی لازاروس تهیه شده است. نظریه لازاروس شامل (رفتار،عاطفه، شناخت، حواس، رابطه، تصویر ذهنی وسلامت جسمانی) می باشد. در این مرحله انجام مصاحبه ها تارسیدن به مرحله ی اشباع داده ها یعنی زمانی که کدها وطبقات جدید به دست نیامده انجام گرفته است. ابزار اصلی در پژوهش حاضر مصاحبه عمیق نیمه ساختار یافته در زمینه تحکیم بنیان خانواده است. زمان هر مصاحبه بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه طول کشید. معیار ورود به پژوهش شامل کار درمانی با خانواده های یزدی به مدت ۱۰ سال به بالا بود. جزء دو مورد که به دلایل شخصی خودشان حاضر به مصاحبه نبودند بقیه موارد در مصاحبه به خوبی همکاری نمودند. وجوابگویی بسیار رضایت بخش بود.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

واین اقدام تا رسیدن به اشباع داده ها یعنی تا زمانی که داده های جدیدی از سخنان مشارکت کنندگان استخراج نگردید ادامه یافت . در مجموع با ۱۹ نفر از خانواده درمانگران وکارشناسان خانواده استان که سال ها باخانواده ها کار کرده اند مصاحبه به عمل آمد.

این پژوهش به مطالعه نظریه علمی لازاروس می پردازد. وهدف این طرح کیفی متوالی آن است که به یک مدل بومی برسد. مرحله نخست سوال های کیفی را از طریق مصاحبه براساس نظریه چند وجهی لازارو س تهیه نموده است. که نظریه لازاروس شامل (رفتار، عاطفه ، شناخت ، حواس ، رابطه ، تصویر ذهنی وسلامت جسمانی) می باشد. و از خانواده درمانگران وکارشناسان خانواده مصاحبه ای به عمل آمد.

جهت تجزیه وتحلیل مصاحبه ها از روش تحلیل محتوا استفاده شد. اساس این رویکرد بعد از انجام هر مصاحبه وضبط آن ، ابتدا متن روی کاغذ پیاده شد. سپس چندین بار مرور تادرک کلی از آن حاصل گردید جهت تبیین ، روشن سازی، طبقه بندی ورفع هر گونه عدم توافق وتناقضات موجود فرایندبرگشت به متون ویا مراجعه به شرکت کنندگان به طور مرتب وبه صورت رفت وبرگشت مکرر ادامه یافت . در هر مرحله وبا پیشرفت کار تحلیل ترکیبی وکلی تر شکل گرفت تا مضامین ودرون مایه های حاصل به بهترین نحو ممکن با هم ارتباط یابند.

در این مرحله انجام مصاحبه ها تارسیدن به مرحله اشباع ادامه پیدا کرد وبعد برای کد گذاری ورسیدن به درون مایه ها تلاش گردید.

بعد از طراحی اولیه سئوالات مصاحبه به صورت نیمه ساختار یافته و براساس سازه های تئوری چند وجهی لازاروس ، تهیه وسپس مورد تایید متخصصان واساتید روش کیفی ونیز مشاوران قرار گرفت . و سپس به رفع اشکالات وتهیه برنامه نهایی برای اجرایی شدن مصاحبه ها اقدامات اولیه صورت گرفت. اجرای مصاحبه ها در مراکز آموزشی ودانشگاه ها وانجمن ها بود که بعد از ضبط کامل وبا اجازه مشارکت کنندگان کار تایپ آن ها آغاز شد. تایپ نمودن مصاحبه ها، مطالعه ی سطر به سطر مصاحبه های تایپ شده، استخراج واژه ها وعبارات اصلی نگارش کدهای مختصر ،کوتاه نمودن کدگذاری ها با توجه به متن صورت گرفت ونمونه ای از متن ابتدا تبدیل به مفهوم وسپس به کد تبدیل شد. سپس کدگذاری کنترل گردید. و با استفاده از متن تایپ شده در نرم افزارWord با تحلیل داده های کیفی کد گذاری باز شده وتجزیه وتحلیل گردید. لازم به ذکر است که مصاحبه کننده در حد امکان وزمان اختصاص داده شده از طرف مصاحبه شوندگان مصاحبه ها را انجام داد. مصاحبه از اول دی شروع وتا آخر اسفند ادامه پیدا کرد. استادان مشاور کیفی در مورد مصاحبه وکد گذاری داده ها همکاری ونظارت کردند. در این مطالعه تمام نکات اخلاقی لازم رعایت گردید وبا کد اخلاقی.IR.IAU.YAZD.REC.1398.007 مورد تایید قرار گرفت.

یافته ها

در پژوهش حاضر تعداد ۱۹ نفر از خانواده درمانگران وکارشناسان خانواده استان در مصاحبه نیمه ساختار یافته شرکت کردند. که بعد از تجزیه وتحلیل داده ها ودر نهایت به شکل گیری ۱۴مضمون فرعی ۷ مضمون اصلی که شامل" رفتار، عاطفه، شناخت، حواس، رابطه، تصورات ذهنی، ابعاد جسمانی است". این مضامین اصلی وفرعی در جدول ۱ارائه شده است.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

مضامین اصلی وفرعی از نظریه لازاروس

سازه های اصلی از نظریه لازاروس	سازه های فرعی استخراج شده
رفتار	پایبندی به خانواده
	صمیمیت
عاطفه	ارتباط موثر
	اهمیت به جلسات مشاوره
شناخت	گذشت
	درونریزی/برونریزی
حواس	وقت گذاری
	تقویت حواس
رابطه	صله رحم
	مراسم خانوادگی
تصورات ذهنی	اعتماد به نفس
	تاثیر رسانه ها
ابعاد جسمانی	تنوع درتغذیه
	ورزش وگردش

یکی از مضامین اصلی این تحقیق " رفتار" است که خود شامل دو مضمون فرعی (پایبندی به خانواده و صمیمیت) می باشد. پایبندی به خانواده: خانواده یکی از مهم ترین ارکان جامعه محسوب می شود. پایبندی به آن وجلوگیری از بی بندوباری وهم چنین ارتقاء جایگاه وتحکیم آن از جمله مسائلی است که به آن سفارش فراوان شده است. خانواده به عنوان کوچک ترین نهاد اجتماعی ، آسیب پذیر ترین گروه در برابر آسیب های اجتماعی است به طوری که اکثر مشکلات وآسیب ها ابتدا در خانواده بروز پیدا می کند. بی شک با در نظر گرفتن پایبندی به اصول وضوابط لازم می توان تا حد زیادی زمینه سلامت خانواده وسعادت وجاودانگی را برای خویش فراهم نمود(۱۳). دراین زمینه مشارکت کننده ۵ اظهار نمود."خانواده های یزدی پایبندی به خانواده در آن ها زیاد است.نسبت به شریک زندگی خود مقید وبه او احترام می گذارند".

صمیمیت:تعریف "استرنبرگ" از صمیمیت یک نزدیکی، روابط شخصی وعاشقانه یاهیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت ودرک عمیق از فرد دیگروهمین طوربیان افکارواحساساتی است که نشانه ی تشابه با یکدیگر است

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

صمیمیت یک فرایند تعاملی است . محور این فرایند، شناخت ، درک، پذیرش ، همدلی با احساسات فرد دیگر،قدردانی یا پذیرش دیدگاه منحصر به فرد یک شخص دیگر است صمیمیت تنها یک تمایل یا آرزو نیست بلکه یک نیازاساسی وواقعی انسان است. "استرنبرگ "هشت بعد صمیمیت زوجین را بعد عاطفی، روانشناختی، عقلانی، جنسی، جسمانی ، معنوی، زیبا شناختی واجتماعی – تفریحی می داند.شدت کلی نیاز به صمیمیت وابعاد هشت گانه ی آن برای فرد متفاوت با دیگران است وافراد با توجه به تفاوت های فردی در شدت و صمیمیت با یکدیگر تفاوت دارند(۱۴). در این زمینه مشارکت کننده ۲ اظهار نمود که "خانواده های یزدی با یکدیگر صمیمی هستند وجو بسیار صمیمی بین اعضاء وجود دارد." دومین مضمون اصلی تحقیق حاضر عاطفه است که خود شامل دومضمون فرعی ، ارتباط موثر، اهمیت جلسات مشاوره می باشد. ارتباط موثر: ارتباط موثر باعث کسب آرامش در خانواده وبین اعضای آن می شودو نقش شریان حیات بخش به زندگی را داردکه در تمام قسمت های زندگی رسوخ می کند"استیری "با بیان اینکه ارتباط موثر زوجین با یکدیگر بستری برای توسعه پایدار یک کشور است،گفت در قرآن معاشرت پسندیده با همسر حتی در جایی که مورد علاقه فرد نباشد سفارش شده است وسبب برخورداری از خیر کثیر به شمار می رود.استیری با بیان اینکه چند عامل در ارتباط بین زوجین تاثیر گذار است متذکر شد: اولین عامل در ارتباط بین زوجین پیش زمینه ای است که آن ها از والدین خود الگو گرفته اند. وضعیت خلقی وهیجانی را ازدیگرعوامل در برقراری ارتباط می داند (۱۵).

در این زمینه مشارکت کننده ۳ اظهار نمود که:" برای حل مشکلات خود با یکدیگر صحبت می کنند و بسیار گرم وصمیمی هستند "

اهمیت دادن به جلسات مشاوره:پیشرفت فناوری موجب گردیده است تا انسان کارها را سریع تر به انجام برساند. این سرعت مشکلاتی را برای انسان پدید آورده است ، بدین معنا که سرعت ودقتی که در انجام دادن امور براثر پیشرفت فناوری عاید بشر شده است موجب بروز برخی از بیماری ها وناراحتی های خانوادگی وروانی وتضعیف روابط وارزش های انسانی گردیده است (۱۶). لذا بشر برای حل مشکلات خود وخانواده باید از متخصصان حوزه ی علوم انسانی کمک بگیرد تا بتواند از مشکلات وناراحتی های خود بکاهد. وبه سر منزل مقصود که همان زندگی سالم وایده آل است دست یابد. در این زمینه مشارکت کننده ۶ اظهار نمود که: "برای حل مشکلات خود از متخصصان ودرمانگران استفاده می کنند."سومین مضمون اصلی تحقیق حاضر شناخت است که خود شامل دومضمون فرعی شامل گذشت،درونریزی /برونریزی می باشد.

گذشت: یکی ازمهم ترین عوامل تحکیم روابط بین زوجین مسئله ی گذشت است برخی زوج ها به طور مداوم از هم دلگیر بوده ونسبت به هم بغض وکینه دارند این وضعیت باعث می شود که زوج ها از هم دور شوند ورابطه ی بین آن هاسرد باشد. تا آنجا که می توانید از اشتباهات همسرتان چشم پوشی کنید و او را ببخشید بخشش می تواند به تقویت وتحکیم روابط کمک کند(۱۷)در این زمینه مشارکت کننده ۱۰ اظهار نمود که: "گذشت عامل اصلی موفقیت مردم یزد شده است"در این زمینه

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

مشارکت کننده ۱۸ نیز اظهار نموده که: "گذشت از ناحیه خانم های یزدی بیشتر است".

" درونریزی /برونریزی: طبق نظر یونگ دو نگرش یا جهت گیری نسبت به شخصیت وجود دارد که درونگرایی وبرونگرایی نامیده می شوند. این اصطلاحات به ترتیب به جهت گیری فرد نسبت به دنیای بیرونی، عینی، یعنی نگرش برونگرا یا جهت گیری شخص نسبت به جهان درونی ، ذهنی یعنی نگرش درونگرا دلالت دارند.هرشخص در عین حال از هر دو نگرش متضاد برخوردار است. ولی معمولا یکی از آن ها مسلط ونمایان ودیگری پیرو ودر ناخودآگاه او در جهت درونگرایی خواهد بود(۱۸). در این زمینه مشارکت کننده ۱ اظهار نمود که: "زن های یزدی در ابراز هیجانات خود منفعلانه عمل می کنند"وبرای تحکیم زندگی خود هیجانات خود را درون ریزی می کنند"هم چنین مشارکت کننده شماره ی ۸ اظهار نمود که:"مردها در ابراز هیجانات خود تکانش گری عمل می کنند".

چهارمین مضمون اصلی تحقیق حاضر حواس است که خود شامل دومضمون فرعی شامل وقت گذاری و تقویت حواس می باشد. وقت گذاری :وقتی شوهر سهم توافقی خود از کار منزل را انجام نمی دهد. معمولا زن حس می کند که به او بی احترامی شده وکسی از او حمایت نمی کند . قطعا این حس منجر به انزجار ونارضایتی از ازدواج می گردد خیلی از شوهر ها هم درک نمی کنند چرا امور خانه از نظر زنان آنقدر سخت است . شوهر ها به عمد تنبلی نمی کنند برخی از آنها در خانه های سنتی بزرگ شده اند وپدرانشان به هیچ عنوان کار خانه انجام نمی داده اند.

یک مرد ممکن است به ظاهر از این تصور حمایت کند که زمانه تغییر کرده است. وانصاف نیست که زنان بعد از بازگشت از اداره یک شیفت هم در خانه کار کنند ومردان استراحت نمایند (۱۹). آداب ورسوم لزوما نباید خاص دوران کودکی یا تاریخ خانوادگی شما باشد شما می توانید آداب خاص خود را خلق نمایید آداب جدید می توانند رسوماتی باشند که خانواده آن ها را نداشته است می توانید این مورد را در برنامه ی هفتگی خود بگنجانید(۴).در این زمینه مشارکت کننده ی ۹ اظهار نمودکه: "مردها همیشه سرکارند وبرای خانواده ی خود وقت نمی گذارند. در کارهای خانه کمک نمی کنند."

تقویت حواس: برخلاف خانم ها که افرادی شنیداری هستند واز طریق شنیدن (کلمات مهربانانه ،ستایشگرانه و عاشقانه) تحریک وخرسند می شوند. آقایان افرادی دیداری هستند وبه ظاهرهمسرشان بسیار اهمیت می دهند. (البته نه جزئیات) متاسفانه بسیاری از خانم ها پس از ازدواج چندان به ظاهر خود اهمیت نمی دهند وبدنشان از فرم وقالب قبلی خارج می شود.مهم این نیست که بدنتان همانند مانکن ها شود. چون همسرتان این چنین شما را انتخاب کرده است بلکه همینکه فرم وهیکل خود راخوب حفظ کنید واگر مشکل قابل رفعی وجود داشته باشد آن را اصلاح کنید کافی خواهد بود.مسئله دیگر توجه به وضعیت ظاهر وآرایش در منزل است از این نظر بایستی برحسب شرایط،ذائقه وسلیقه خود وهمسرتان در خانه سنگ تمام بگذارید درهمین رابطه برحسب تفکر وبینش همسرتان ونیز عرف جامعه پوشش وآرایش مناسب را در جمع ها ومجا مع عمومی رعایت کنید(۲۰).

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

در این زمینه مشارکت کننده ۱۴اظهار نمودکه:"یک موزه در خانه درست کرده تا همسرشان از آن لذت ببرد وبه تحریک حواس توجه دارند." پنجمین مضمون اصلی تحقیق حاضررابطه است که خود شامل دومضمون فرعی شامل،صله ی رحم و مراسم خانوادگی می باشد.

صله ی رحم: یکی از موضوعات بهداشت روانی که بعد از نیازهای فیزیولوژیکی تاکید فراوان روی آن می شودوبین روان شناسان به ویژه انسانگرایان مطرح می باشد"احساس ایمنی"است . آبراهام مزلو روانشناس معروف انسانگرا از اولین کسانی بود که در این زمینه نظراتی را مطرح کرد وی نشانگانی را برای کسانی که احساس ناایمنی می کنند برشمرد که تعدادی از آنها عبارتند از:۱- احساس طرد شدن: یعنی احساس این که مورد عشق وعلاقه دیگران نیست ودیگران با او برخورد سرد وبدون محبت دارند و نیز این احساس که در مورد تنفر وخصومت دیگران واقع شده است. ۲- احساس تنهایی ۳- احساس این که دائما در معرض خطر قرار دارد. مازلو معتقد است که نشانگان سه گانه اولیه احساس ناایمنی هستندکه به عنوان علت محسوب می شوند. وبقیه نشانگان ثانویه هستند ودر واقع این سه عامل می باشند. صله رحم یا به عبارت دیگر حفظ پیوند های خانوادگی و فامیلی ومعاشرت با آن ها می تواند احساس طرد شدن فرد را زایل نماید. فرد با تماس مداوم با اقوام و نزدیکان احساس می کند مورد عشق وعلاقه دیگران بوده واز روی محبت وعطوفت با وی رفتار می کند (۲۱). در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۲ اظهار نمودکه:"صله رحم از قدیم بین مردم یزد وجود داشته است آن ها نگرش مثبت به خانواده خود وهمسر دارند"در این زمینه مشارکت کننده ۱۳ نیز اظهار نمود که: "با خانواده ی همسر احساس راحتی می کنند وبین خانواده ی خود وهمسر فرقی نمی گذارند"

مراسم خانوادگی: انسان موجود اجتماعی ومغز او نیز یک مغز اجتماعی است امروزه نواحی مربوط به شناخت اجتماعی در مغز انسان به خوبی مشخص شده است که عبارتند از نواحی در لوب پیشانی وگیجگاهی شیار گیجگاهی فوقانی وشیار میان آهیانه ای (پس سری)که این خود بر نقش دید وبازدید وتعاملات اجتماعی در عملکرد های مغزی ، شناختی و سلامت روان تاکید می کنند برگزاری یک میهمانی خانوادگی دلایل مختلف ومتنوعی داردکه برخی از آن ها عبارتند از: جشن تولد، تعطیلات، میهمانی سالگرد ازدواج عید های بزرگ ، نوروزیا تجدید دیدار، شب یلدا، این دید وبازدید ها برمناطق فوق تخصصی مغزوعملکرد شناختی انسان تاثیر بسزایی می گذارد و محققان وروانشناسان بر آن صحه می گذارند (۲۲).در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۱ اظهار نمود که: "توجه به روز مادر واعیاد ومراسم های خاص برای دید وبازدید اهمیت دارد" در این زمینه مشارکت کننده ی ۵ نیزاظهار نمود که:"رابطه با اقوام وشرکت درمراسم های مختلف مثل جشن تولد واعیاد وشب یلدا در بین مردم یزد زیاددیده می شود".

ششمین مضمون اصلی تحقیق حاضرتصورات ذهنی است که خود شامل دو مضمون فرعی شامل ، اعتماد به نفس و تاثیر رسانه ها می باشد. اعتماد به نفس: میزان ارزیابی وخشنودی شخص نسبت به توانایی ها وویژگی ها وارزش های خودش را عزّت نفس یا اعتماد به نفس وبه کلامی ساده تر خود باوری گفته می شود. اعتماد به نفس یکی از کلیدهای طلایی واساسی برای رسیدن به موفقیت در زندگی است کسی که اعتماد به نفسش را

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

از دست بدهد زبون، بیچاره وناتون خواهد شد، از امکانات و استعدادهای خود بهره برداری نخواهد کرد و ده ها مشکل دیگر گریبان گیرش می شود. علل کاهش اعتماد به نفس نفس انتقادهای مداوم، عدم توجه به تفاوت های فردی، نامناسب بودن شرایط محیط و.... می باشد (۲۳). در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۶ اظهار نمود که: ″زن جرات نمی کند حرف بزند می ترسد مشکلی پیش بیاید"در این زمینه مشارکت کننده ۶ نیز اظهار نمود که: ″ درمقایسه بادیگر مردم اعتماد به نفس ما ضعیف است″

تاثیر رسانه ها: تاثیراستفاده از وسایل ارتباط جمعی به دلیل شرایط آن ها وغربی بودن فرهنگ استفاده از آنها یک مسئله است وتاثیر پیام ها وفرهنگ سازی نامناسب شان مسئله ای دیگر . برای مثال وقت گذراندن زیاد با تلویزیون یک مشکل است وفرهنگی که برنامه های نامناسب تلویزیونی منتقل می کنند مشکل جدیتروتاثیر گسترده رسانه ها از آنجا است که افراد وقت زیادی را در حالی که سراپا چشم وگوش هستند با این رسانه ها می گذرانند. واز سوی دیگر کوچک ترین عنصر صوتی یا تصویری در رسانه دارای کارکرد بیانی ویژه ای است وتاثیر خاصی بر مخاطب می گذارد. در این سیر، ارتباط فرد با رسانه الکترونیکی وبی احساس شکل می گیرد وبه دلیل برتری تکنولوژیکی وتجهیز فنی ابزارهای رسانه ای ، نوعی بیم فرهنگی ، انفعال شخصیتی در فرد ایجاد می شود در نتیجه افراد خانواده به جای گفتگوی صمیمی با یکدیگر با ابزار های الکترونیکی ارتباط برقرار می کنند.ارتباطی که فاقد بار احساسی وعاطفی است . اما آسیب در ارتباط میان فرزندان و والدین وارتباط زن وشوهر بیشتر خود را نشان می دهد (۱۷). در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۰ اظهار نمود که:″رسانه ها چشم وهم چشمی را در خانواده ها ایجاد می کنند" . در این زمینه مشارکت کننده ی ۴ اظهار نمودکه:"رسانه ها زمینه ی شادی وغم را در مردم ایحاد می کنند ،تاثیر منفی ومثبت بر مردم یزد داشته است".

هفتمین مضمون اصلی تحقیق حاضرابعاد جسمانی است که خود شامل دو مضمون فرعی شامل ، تنوع در تغذیه و ورزش وگردش می باشد. تنوع در تغذیه : تعادل وتنوع رمز تغذیه خو ب ومناسب است برای اطمینان از این که خوب غذا می خوریم باید این راز را بدانیم علاوه بر این اگر این دو اصل در برنامه غذایی روزانه فرد خانواده وجامعه رعایت شود می توان با اطمینان گفت که بار بیماری ها کمتر وطول عمر بیشتر می شود. تعادل یعنی مصرف مقادیری از مواد غذایی که ضمن تامین نیازهای بدن، موجب اضافه وزن نشود وانرژی دریافتی به اندازه باشد که به اصطلاح سوخته یا مصرف شود. به این منظور همه ما باید بدانیم غذایی که می خوریم حدودا چه قدر کالری به بدن مان می رساند. تنوع یعنی بدون این که اضافه بخوریم از مواد مختلفی در ۴گروه اصلی غذایی قرار دارند بهره ببریم . سلول های بدن ما گوناگون هستند ونیازهای متفاوتی دارند وباید از موادی که در ۴گروه اصلی غذایی قرار دارند بهره ببرند. این ۴گروه شامل گروه نان وغلات گروه میوه ها وسبزی هاگروه شیر ولبنیات وگروه حبوبات، مغزها و تخم مرغ است(۲۴).در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۹ اظهار نمود که: ″ در بعد تغذیه به سلامتی خود توجه دارند"

ورزش وگردش: سلامت هریک از اعضای خانواده به ویژه زن مستقیما بر تصویر کلی سلا مت خانواده تاثیر می گذارد نگرش کلی زن نسبت به جسم وعملکرد فیزیکی بدنش در نگرش های

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

کلی او تاثیر مستقیم دارد. زیرا سلامت جسم وروان او روابط اجتماعی وی با دیگران را شکل می دهد. امنیت عاطفی او بر امنیت کلی خانواده می افزاید وبهترین نشانه وپختگی عاطفی او برهوش وتوانایی سازگاری با موفقیت های جدید هنگام مواجه با فشارهای وناراحتی ها با حداقل آسیب پذیری فرد وگروهی است(۲۴) . دربسیاری از موارد یک ورزش منظم وپایدار برای شادابی اعضای خانواده می تواند مثمر ثمر باشد وامید به زندگی را در افراد بالا ببرد. وآسیب پذیری آن ها را در مقابل بیماری های جسمی وروحی کم نماید (۱۹). در این زمینه مشارکت کننده ی ۱۶ اظهار نمود که: "توجه به ورزش وامید به زندگی در مردم افزایش پیدا کرده است"

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر با استفاده از رهیافت روش کیفی وازراه مصاحبه به دنبال یافتن مدل بومی در رابطه با تحکیم بنیان خانواده پرداخته شده است. برای رسیدن به این هدف از نظریه ی لازاروس استفاده کرده ایم درمان چند وجهی با ارزیابی جامع هفت عملکرد انسان(رفتار، پاسخ های عاطفی، حس ها، تصورات ذهنی، شناخت، روابط بین فردی، داروها) وتعامل بین آن ها شروع می شود. برای هر وجه باید ارزیابی کامل وبرنامه درمان در نظر گرفته شود که نقش های شناختی است که هر جنبه شخصیت را متصل می کند.

هدف درمان چند وجهی کاهش رنج روانشناختی رشد شخصی به طور سریع است . ما از برچسب های روانشناختی اجتناب می کنیم و بر نیاز به درمان چند گانه تاکید می کنیم. درمان چند وجهی شخصیت بشر را در وجه های جدا اما متعادل تجزیه می کند. با ارزیابی هر فرد در هر وجه های خاص وارتباط بین آن ها می توانیم درک کامل و جامعی از این شخص ومحیط اجتماعی اش بدست آوریم(۲۵).

سئوالات مصاحبه ازجنبه های محتلف شخصیت براساس نظریه لازاروس تهیه شده است. در رابطه با سئوالات نظر متخصصان به منظور روایی محتوایی گرفته وسپس مصاحبه از۱۹نفر از خانواده درمانگران وکارشناسان خانواده استان به عمل آمده است. زمان مصاحبه ۲۰ تا ۲۵ دقیقه طول کشیده است. که بعد از ضبط مصاحبه نوشته شده ومفاهیم استخراخ وکد گذاری انجام گردیده است.

که در بعد رفتاری به کد های زیر رسیده ایم که شامل(پایبندی به خانواده، صمیمیت) در بعد عاطفی کد های استخراج شده شامل(ارتباط موثر،اهمیت دادن به جلسات مشاوره)در بعد شناخت به کد های زیر رسیدیم که شامل(گذشت ، درونریزی وبرونریزی) در بعد حواس نیز شامل(تقویت حواس ،وقت گذاری برای خود ودیگر اعضای خانواده) بود و هم چنین در بعد روابط شامل (صله ی رحم با اقوام خود وهمسر، مراسم خانوادگی)ودر بعد تصورات ذهنی (اعتماد به نفس، تاثیر رسانه ها) ودر زمینه ابعاد جسمانی از قبیل (تنوع درتغذیه، ورزش وگردش) کد گذاره هایی بود که از راه مصاحبه استخراج شد ودر پایان نظرمتخصصان در مورد کد های استخراج شده گرفته شده و بر اساس آن ها مدل بومی تدوین گردید.

اگر چه پژوهشی عیناً مشابه این پژوهش یافت نشده اما در نزدیک ترین این پژوهش ها می توان به نتایج مطالعات ذیل اشاره کرد: در تحقیقی که پور موحد در پایان نامه دکترای خود به طراحی وتدوین مدل تحکیم خانواده براساس الگوی مک مستر پرداخته واثر بخشی آن را برروی زوجین شهر یزد ارزیابی

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

نموده است. (۲۶) این پژوهش نیز از راه تحقیق تحلیل محتوای کیفی و از نوع هدایت شده وبا توجه به مفاهیم بر گرفته از نظریه لازاروس به تدوین مدل بومی پرداخته است.

هم چنین آردیان در پژوهشی که به صورت روش ترکیبی از راه مصاحبه با ۲۷ نفر در چهار گروه زوجین متقاضی طلاق، والدین، مددکاران ومشاوران مرکز مشاوره وقضات دادگستری انجام داد. نمونه شامل افراد متقاضی طلاق بودند که به دادگستری مراجعه نموده اند(۲۷). در پژوهش حاضر نیز از راه تحقیق کیفی واز نوع تحلیل محتوا با درمانگران وگروه فرهنگی استان که سابقه بالای ۱۰سال کار با خانواده ها را داشتند به تدوین مدل بومی براساس نظریه لازاروس پرداخته است.

تهرانی و همکاران (۱۳۹۲)در تحقیق خود نشان دادند اثر بخشی آموزش گروهی با رویکردچند وجهی لازاروس در افزایش ابعاد سازگاری زناشویی زنان موثر است.

در این تحقیق که برروی کلیه زنان مراجعه کننده به کلینک مددکاری در سال ۱۳۹۲ در شهر اسلام شهر انجام شد. روش نمونه گیری دردسترس استفاده شد و ۲۴ زن که سطح سازگاری زناشویی آن ها پایین بود. به عنوان نمونه انتخاب وبه دو گروه آزمایشی وگواه تقسیم شدند. روش پژوهش نیمه آزمایشی بود. در ۱۰ جلسه با مقیاس سازگاری سنجیده واز روش آماری تحلیل کواریانس بررسی شد. ابعاد سازگاری آن ها به طور معنا داری درسطح ۰/۰۵افزایش معناداری داشت (۲۸).

در این تحقیق نیز از راه درمان چند وجهی لازاروس در صدد تدوین مدلی برآمدیم که به تحکیم بنیان خانواده منتهی شود. وبراساس آن ۷ مضمون اصلی و۱۴مضمون فرعی برای درمان آموزش خانواده ها بپردازیم.

در این تحقیق ما در پی یافتن مدلی براساس بوم ومنطقه ی استانی برآمدیم چون استان یزد به عنوان یکی از استان هایی که گرایش های مذهبی در مردم زیاد است.

باید براساس معتقدات مردم وگرایش های دین آنها از توصیه ها وروش های درمانی استفاده نمود لذا ما خواستیم از نظریه ای که پایه غربی دارد متناسب با بوم که مردم در آن زندگی می کنند مدلی را تدوین نماییم که خوشبختانه با کمک اساتید به این کار موفق شدیم .

تحکیم خانواده جامعه را به سمت آرمان های مطلوب سوق می دهد. لذا باید جوانان را ابتدا به ازدواج تشویق نمود. وروش های استحکام زندگی خانوادگی را به آن ها آموخت.

در این تحقیق مدلی را برای آموزش خانواده ها که مشکلات مختلفی دارند، ارائه می کند که زمینه سازکار درمانی درمانگران وگروه های فرهنگی که با خانواده ها سروکاردارند می باشد.

از آنجایی که روش پژوهش حاضر کیفی است تمام محدودیت های پژوهش کیفی از جمله سوگیری های محقق،عدم کنترل اعتبار نتیجه گیری محقق وعدم قابلیت تعمیم پذیری برآن وارد است.

تضاد منافع

نویسندگان اظهار می دارند که در این مفاهیم هیچگونه تضاد منافعی وجود ندارد.

تشکر وقدردانی

نویسندگان این مطالعه بر خود لازم می دانند که در ابتدا از تمام اساتید ودرمانگران وکارشناسان خانواده استان که داوطلبانه حاضر به مصاحبه شده اند تشکر وقدردانی خود را اعلام کنند.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

References

1-Pourmovahed Z, Mazloomy Mahmoodabad SS, Zareei Mahmoodabadi H, et al. Deficiency of Self-efficacy in Problem-solving as a Contributory Factor in Family Instability in Yazd (Iran): A Qualitative Study. Iran J Psychiatry. 2018: 13(1):32-9. [Persian]

2-Navabinejad S, Shafee Abady A, Aghey J, et al. Basics of counseling and guidance. Tehran: SAMT Publications.2015:7-36.[Persian]

3-Zarei Mahmoud Abadi H. Prevention of divorce (concepts of theories and application of a native model). 3nd ed. Yazd: Yazd University Press Center. 2016; 116-21.[Persian]

4 Seyed Mohammadi Y. In translation Theory and practice of counseling and therapy. Kerry, G. Tehran: Arasbaran Publication. 2013:375-8.

5-Soltani Kh .The Effectiveness of Group Education with Lazarus Multifaceted Approach on Increasing Marital Satisfaction on the Women Members of Dasht Sabz Basij, Robat Karim. [MA thesis]. Allameh Tabatabai University.2010.

6-Lazarus AA. Multimodal strategies with adult.in brief therapy with individual and couples. 2000: 24-106.

7-Lazarus AA. Multimodal therapy: Aseven-point integration.A casebook of psychotherapy inte – gration.washington DC:American psychological Association.2006;17-28.

8-Lazarus AA. Multimodal behavior therapy.in Cognitive behavior therapy: Applyingempirically supported techniques in yourpractice. 2008.342-6.

9-Gharibi H .The effectiveness of strategic thinking education on critical thinking, ethical and questioning development of fifth grade students. [PhD thesis]. Tabriz University of Educational ciences.2011.[Persian]

10- Javadi M. In translation Styles of Confronting and Coping with Pressure. Davaws DA. 3rd ed. Tehran: Agah Publication.2005; 112-6.

11-lope z ,Jody D.Healthy and maladaptive coping strategies among master of social work student.Electronic Theses,Projects,and Dissertations.2014: 23.

12-Windle M, windle Re. coping strategesdrining motives, and strees fullife events among middle adolescents : associations with emontional and behavioral problem sand academic functioning . journal of abnormal psychology. 2004;105-56.

13-Fatemi SM .Family damage survey. Mashhad: Razavi News Agency;2017.[Persian]

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]

14-Mohammadi SB .Pyramid of intimacy of couples. International Database, Shafagna Life.2014 [Persian]

15-Estiri F .Effective communication with the wife-the life-giving part of life. the International Qur'an News Agency from Khorasan Razavi.2018. [Persian]

16-ShabanAli MR .Development of individual skills. Motammam Website.2019 : https : // motamem.com.[Persian]

17-Arab Sheibani F. Family and media. Touba Magazine, Hozeh Information Website .2006 :https :// hawzah.net.[Persian]

18- Pasha Sharifi H, Najfi Zand M. In translation Crime and personality. Eysenck, H ;Tehran: Sokhan Publication.1996:67.

19-Gharacheh Daghi M. Seven ethical principles for marriage success. Tehran: Asim Publication. 2014:219.

20-Sadatyan A .Matrimonial issues and problems of our publications. Tehran: our and You Publications. 2010:8-57.[Persian]

21-Shamloo S.Mental health. Tehran: Growth Publication.1999:117. [Persian]

22-Mehdi Nejad B. Nowruz and its impact on health. Educational and Social Quartarely Journal.2018.8-16

23- Azar M. Physical and mental maturity in boys. Tehran: Ma va Shoma Publications. 2009.14-16.

24-Sheikh al-Esalam R .Two important principles in healthy nutrition. Tebyan Cultural and Informational Institute; 2009:https://article.tebyan.net.

25-Kerry G .Theory and practice of counseling and therapy, Seyed Mohammadi (Trans.). Tehran: Arasbaran Publication;2013:372-3

26-Pour Movahhed Z ،Zareei Mahmoodabadi H،Yassini Ardekani M, et al..Validation of the Family Stability Questionnaire in married couples: a confirmatoey factor analysis Electronic. Physician. 2018;7185-95.[Persian]

27-Arderian N .Designing and evaluating an intervention program based on the behavior of the programmed program on the withdrawal of divorce requests from visiting counseling center in Yazd: a mixed-method research approach. PhD dissertation.2016;57.[Persian]

28-Tehrani A. The effectiveness of group education or Lazarus multifaceted approach in increasing the dimensions of marital adjustment of women.2013:102-98.[Persian]

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.18502/tbj.v18i5.2281]